

Uzasadnienie do wniosku o nagrodę Prezesa Rady Ministrów dla dr hab. Martynty Koszkało za wyróżniającą się rozprawę habilitacyjną.

Osiągnięcie naukowe będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego:

Natura woli. Wolność a konieczność. Stanowisko Jana Dunsza Szkota na tle koncepcji św. Augustyna, św. Anzelma z Canterbury i św. Tomasza z Akwinu.

Podmiot habilitujący: **Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II**

Data nadania stopnia doktora habilitowanego: **27.05.2020**

Stopień doktora habilitowanego został nadany p. Martynie Koszkało na podstawie monografii oraz dorobku, który został uznany za jakościowo wyróżniający i świadczący o wyjątkowej dojrzałości naukowej badaczki.

Głównym osiągnięciem naukowym jest monografia pt. *Natura woli. Wolność a konieczność. Stanowisko Jana Dunsza Szkota na tle koncepcji św. Augustyna, św. Anzelma z Canterbury i św. Tomasza z Akwinu* (Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego 2019). Badania pozwoliły na

ukazanie problematyki wolnej woli w poglądach Szkota ujętej w szerokim sensie i na tle bogatej tradycji filozoficznej (Sokrates, Platon, Arystoteles, stoicy, św. Augustyn, św. Anzelm z Canterbury, św. Tomasz z Akwinu, Henryk z Gandawy). Prace zostały oparte na łacińskich tekstach źródłowych, przede wszystkim Jana Dunsza Szkota. W monografii została potwierdzona hipoteza badawcza o umiarkowanym woluntaryzmie etyki Szkota, jednocześnie zwrócono uwagę na istotne niuanse jego poglądów w tym zakresie i przebadano dwa typy woluntaryzmu: kauzalny i teologiczny. Uznano, że w teorii Szkota podstawową rolę odgrywa jego koncepcja synchronicznej kontyngencji, której tezy w istotny sposób wpływają na jego rozumienie aktów woli (zarówno nieskończonej jak i stworzonej) oraz koncepcję prawa naturalnego. Podkreślono swoisty charakter racjonalności woli, zanalizowano jej wewnętrzne inklinacje oraz zróżnicowanie jej aktów (*velle, nolle, non velle*).

Z punktu widzenia dyscypliny, jaką jest historia myśli etycznej przeprowadzone badania stanowią dobry punkt odniesienia dla badaczy historii pojęcia wolnej woli w XIV wieku (np. Wilhelma Ockhama, Tomasza Bradwardine'a, Ryszarda Kilvingtona, Jana Burydana, Ryszarda FitzRalpha). Badania pozwolą również na zrozumienie tradycji nowożytnej, zwłaszcza tych myślicieli, którzy odwoływali się do koncepcji prawa naturalnego Dunsza Szkota i/lub ją krytykowali (Franciszek Suárez). Analizy poglądów Szkota mogą być pomocne w badaniach nad polską myślą średniowieczną, która w różny sposób nawiązywała do poglądów etycznych i antropologicznych Dunsza. Wyniki badań mogą być przydatne również dla toczących się współcześnie dyskusji nad naturą wolnej woli (w tym autodeterminacji), metafizycznych warunków wolności, wolnego wyboru, odpowiedzialności moralnej, determinizmu/indeterminizmu, libertarianizmu/kompatybilizmu, teorii aktów chcenia pierwszego i drugiego rzędu (H. Frankfurt) czy współczesnej etyki cnót. Koncepcja synchronicznej kontyngencji Szkota ukazuje również średniowieczne źródła zagadnień podejmowanych przez Leibniza czy współczesną ontologię (teoria światów możliwych).

Recenzenci pracy i dorobku habilitantki zgodnie uznali monografię *Natura woli. Wolność a konieczność. Stanowisko Jana Dunsza Szkota na tle koncepcji św. Augustyna, św. Anzelma z Canterbury i św. Tomasza z Akwinu* za wybitną rozprawę habilitacyjną. Podkreślają dojrzałość badawczą, erudycję, bardzo dobrą znajomość omawianej problematyki oraz umiejętność jasnego wyводу Habilitantki. Zwracają uwagę na oryginalność jej interpretacji, nowatorskie podejście badawcze a jednocześnie mocne zakorzenienie pracy w łacińskich tekstach źródłowych. Książka zapoznaje czytelnika z aktualnym stanem badań dotyczących Jana Dunsza Szkota prowadzonych w naukowych ośrodkach Europy i Ameryki, a Autorka twórczo się wobec tych badań ustosunkowuje. Monografia została również uznana za bardzo cenne źródło wiedzy na temat poglądów Szkota oraz pomocne narzędzie dla innych badaczy zajmujących się myślą średniowieczną. W swojej recenzji Prof. Elżbieta Jung zauważa, że monografia powinna zostać przetłumaczona na język angielski, a Prof. Stanisław Janeczek zgłosił w recenzji habilitacyjnej formalny

wniosek o wystąpienie dla Habilitantki o nagrodę Premiera Rzeczypospolitej Polskiej za wyróżniającą się, prawdziwie wybitną rozprawę habilitacyjną, cenne dzieło historycznofilozoficzne i filozoficzne z ważnymi odniesieniami światopoglądowymi i egzystencjalnymi, istotnymi dla kultury humanistycznej.

Badania Martynty Koszkało stanowią tym samym znaczny wkład w rozwój dyscypliny jaką jest filozofia, a szczególnie współcześnie uprawiana historia myśli średniowiecznej. Jej osiągnięcia naukowe przedstawione w procedurze habilitacyjnej spełniają wymogi Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 21 maja 2019 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród Prezesa Rady Ministrów.